

Nadaljni poraz nemških armad ob reki Aisne.

Stavke, nemiri in izgredi v centralnih državah.

Kongres se protivi vojaški obveznosti.

Štiri sovražne podmornike se baje klatijo v ameriških vodah. V Berlinu pravijo, da ni nobene.

VES ATLANTIK JE POD STRAŽO.

Washington, 19. apr. — Poročilo o večeršnjem streljanju na morju severno od rta Cod niso še danes objavili. V uradnih krogih ne verujejo, da bi bila kakšna ameriška bojna ladja v boju, lahko pa je mogoče, da se je spopadla kakšna oborožena trgovska ladja s podmorniko. Mnogo je trgovskih parnikov, ki nimajo aparata za brezšično brzojavljenje in v tem slučaju seveda je težko dobiti poročilo, dokler ne pride parnik k obrežju, ako je nadziral sovražno podmornico.

Patrulne ladje so aktivne ob vsi ameriški obali in pridno zasledujejo vsak sumljiv pojav na morju. Kolikor je znano iz uradnih virov, je nemška podmorniška kampanja precej odnehala naokrog Anglije in vsled tega je pričakovati novega gibanja sovražnih podvodnih čolnov. Submarinka potrebuje dvanajst dni, da preplevo Atlantik.

Washington, 19. apr. — V mornariških krogih imajo informacije, da se klatijo štiri nemške podmornike na tej strani Atlantika. Amsterdam, 19. apr. — Iz Berlina danes poročajo, da ni nobene nemške podmornice v ameriškem vodstvu.

Washington, D. C. — Demokratska stranka, h kateri pripada tudi predsednik, je v zborničnem odseku porazila priporočilo za splošno vojaško dolžnost.

13 kongresnikov je glasovalo proti obvezni vojaški dolžnosti, za pa osem. Odsek je sprejel doatek, ki določa, da predsednik pokliče 500.000 prostovoljcev, da spopolni število v regularni armadi in milici.

V senatu je bila sprejeta predloga, za katero je glasovalo 10 senatorjev, proti pa sedem.

Dodatek kongresnika Denta se glasi, da ima predsednik pravico poklicati pod orožje 500.000 prostovoljcev. Če se izkaže, da to število ne zadostuje, ima pravico, da es tako visoko število pokliče pod orožje. Iz prostovoljcev naj se sestavijo lokalne enote, ki imenujejo oficirje, če prestanejo oficirski izpit, ki ga določi predsednik.

Če se izkaže, da predsednik ne more dobiti te moči skozi sistem prostovoljcev, potem naj jih dobi skozi obvezno vojaško dolžnost kot določa predloga.

Uprava meni, da sistem prostovoljcev zavlačuje celo stvar. Če bi se prostovoljci oglašali v velikem številu, bi bilo nemogoče, da se armada vežba šest mesecev pred prvim januarjem, da je sposobna za ofenzivo spomladi leta 1918, če je potreba poslati veliko armado na Francosko.

Vojaški eksperti izjavljajo, da armada potrebuje eno leto za vežbanje, da po nepotrebnem ne žrtvuje človeških življenj.

Senatni odsek je sklenil, da takoj predloži vojaško predlogo senatu, kateri doda eden ali dva dodatka manjše vrednosti, in pride takoj na vrsto, ko bo sprejeta predloga proti spijonaži.

WISCONSIN PROTI SPLOŠNEMU VOJAŠKEMU VEŽBANJU.

Madison, Wis. — Legislatura je z 818 glasovi proti 9 odklonila skupno resolucijo, ki soglašala s splošnim in obveznim vojaškim vežbanjem.

Selitev sovražnih podanikov.

Do 1. junija se morajo preseliti vsi podaniki sovražne države, ki bivajo v zoni pol milje od prepovedanih krajev.

IZJEME V NUJNOSTI.

Washington, 19. apr. — Generalni zvezni pravdnik Gregory je večerj naročil vsem zveznim maršalom, da naj skrbijo, da se bodo podaniki sovražne države preselili iz bivališč, ki se nahajajo v pasu pol milje od trdnjave, taborišča, evropske postaje, vladnih ali navalnih ladij, mornariških pristanov ali municijskih tovarni do 1. junija. Kdor se ne preseli to tega časa, bo enostavno aretiran.

Vsi podaniki sovražne države, ki bodo imeli po 24. aprilu pri sebi prepovedane predmete (strelno orožje itd.), zapadajo aretiranju. Sovražni podaniki, ki na kakršenkoli način z besedo ali dejanjem oskrbujejo ameriško zastavo, bodo aretirani in kaznovani.

Za podanike sovražne države, ki se ne morejo izogniti prepovedane zone na poti na svoje delo, bo poskrbljeno, da dobe posebne vstopnice (pass) za prehod po takih zonah.

Fort Sheridan in navalna postaja v severnem Chicagu sta prepovedani zoni in v smislu naredb generalnega pravdnika se bodo morali preseliti pol milje proč vsi podaniki sovražne države.

OPOZICIJA PROTI CENZURI.

Washington, D. C. — Republiškanski senator Lodge se je ostro izrazil napram uredbi cenzure za časnike. Senator je dejal, da taka cenzura ugrožja ameriške pravice.

„Velika je razlika med objavami vesti, ki bi koristila sovražniku, in med vestjo, ki jo kakšen departament uradnik smatra za koristno sovražniku,“ je rekel senator. „Postavili ste vojnega tajnika in mornariškega tajnika v odbor za cenzuro, zdaj jim pa hočete izročiti strašno avtoriteto. Rečem vam, da jih hočete obdati z nevarno močjo.“

Senator Johnson iz Kalifornije je dejal, da je omenjeni odstavek nedemokratski.

Senator Boreh je izjavil, da po ustavi kongres nima pravice ustvariti cenzuro za časnike.

FARMERJI PROTI SPLOŠNI VOJAŠKI SLUŽBI.

Columbus, O. — Farmarska zveza je izdala ostro resolucijo proti splošni vojaški službi, ker bi jako znižala število farmarskih delavcev.

Razven tega so jako odločno nastopili proti temu, da vlada nastavi razne mestne postopake kot farmarske delavce.

KANADSKE ČETE MOGOČE TRANSPORTIRAJO SKOZI ZDRUŽENE DRŽAVE.

Ottawa, Can. — Združene države so dovolile, da smejo prevažati kanadske čete po kanadski pacifični železnici skozi Maine in po kanadski severni železnici skozi Minesoto.

MEHIKA JE OBDAVČILA OLJE.

El Paso, Tex. — Mehika vlada je izdala ukaz, ki obdavičuje sirovo olje z desetimi odstotki njegove vrednosti. Od sirovega gazolina je treba plačati pol centa od litra, od petroleja en centavo, od olja, ki služi za mazanje strojev, pa četrt centa. Davek na plin znaša pet odstotkov.

Nova Rusija se dobro razvija.

Nova Rusija ne bo sklepala separatnega mira s Nemčijo. V Washingtonu imajo zagotovila.

APEL AMERIŠKIH SOCIALISTOV.

New York, 19. apr. — Komitej ameriških in ruskih socialistov je danes odpisal brzojavko justičnemu ministru Kerenskiju v Petrograd, apelirajoč na delavsko-vojaški svet, da se ne sme pod pogojem ostrati na ponudbo za separatni mir s Nemčijo. Zmaga Nemčije — pravi brzojavka — bi povečala svetovni militarizem in siceršnja socialna revolucija. Med drugimi so podpisali brzojavko tudi J. G. Phelps Stokes, Chas. E. Russell, Wm. Walling in Ernest Poole.

Washington, 19. apr. — Večera so prišle zanesljive informacije, da ne bo začasna ruska vlada pod nobenih pogojev razpravljala o separatnem miru s centralnimi državami. Večina ruskih socialistov zastopa stališče, da ne bodo le odabili vsako ponudbo nemških in avstrijskih socialistov za mir, temveč so pripravljeni razkriti svoj demokratični program s silo v Nemčijo in Avstrijo v trdni nadi, da bodo s pomočjo nemških in avstrijskih socialistov podvili tamonjše monarhije in pomagali ustanoviti republike.

Od vseh strani Rusije prihajajo zagotovila, da je prebivalstvo in vojaštvo zvesto svoji novi vladi in da se bo držalo njenih naredb. Washington, 19. apr. — Uradna poročila iz raznih virov potrjujejo prejšnje vesti, da so v Avstriji, na Bolgarskem in v Turčiji na delu za mir. Nekaj se čuje, da hoče Avstrija predložiti svoje lastne mirovne pogoje ententi neodvisno od Nemčije.

Nemški socialisti, ki so v imenu nemške vlade skušali pridobiti ruske socialiste za separatni mir, niso dosegli ničesar. Ruski socialisti so odločno izjavili, da ne bodo imeli nobenega opravka s kajzerjem, ne z avstrijskim cesarjem.

V tukajšnjih uradnih krogih izjavljajo, da ne dobi Rusija ne centa posojila prej, dokler se ne zaveže, da ostane v vojni do konca in ruska vlada je to izjavila ne samo enkrat.

Stockholm, 19. apr. — Hjalmar Branting, voditelj socialistov v švedskem parlamentu, je prejel danes sledečo brzojavko iz Haaga, katero je poslal Camille Huymans, tajnik mednarodnega socialističnega biroa:

„Nizozemski delegatje mednarodne socialistične eksekutive, ki se strinjajo z izjavami ruskega justičnega ministra Kerenskija in predsednika Wilsona, so se odločili, da pridejo v Stockholm, kjer bomo organizirali mednarodno konferenco socialističnih strank iz zaveznih držav, na kateri bodo zastopane strankine večine in manjšine. Tudi jaz pridem z njimi.“

STAVKA V LADJEDELNICAH.

Chicago, Ill. — Tristo delavcev je zaštrajkalo v čikaških ladjedelnih. Zahtevajo povzvišje plače, ki jim jo je družba odklonila.

VRME.

Severni Illinois v petek: Dež in hladno. Severni vetrovi. Temperatura v zadnjih 24 urah je dosegla 72 stopinj.

Solnce izhaja ob 5:03, zahaja ob 6:35.

Čudne razmere na Portoriku.

Stare šikane napram delavcem so se v navadi, čeprav so Američani že 30 let gospodarji na otoku.

POLICIJSKA BRUTALNOST.

San Juan, P. R. — Jezdec so menda zdaj najvišja oblast na tem otoku. Policijska brutalnost napram mirnim štrajkarjem je vstvarila kaos, ki doblja anarhistično lice, ki presega vse, kar se je dogodilo pod vrhovno oblastjo Španije.

Organizirano delavstvo je v defenzivi in obstoj delavskih organizacij je v nevarnosti.

Rafael Alonto, predsednik, in Miguel Bernard Silva, tajnik „Delavske zveze“, sta brzojavila Gompersu, predsedniku „Ameriške delavske federacije“, da intervencija pri ameriški vladi v prid preganjanju portorikanskim delavcem.

Kljub temu, da so Američani že skoraj 20 let gospodarji na otoku, so še vedno vnašali tajne sodniške obravnave. Ječe so polne delavcev, ki večinoma niso izvršili nobenih prestopkov, ki so jih obtožili. Protest za protestom je bil odposlan upravi, ali guverner Yager je za korporacijami, kar daje policiji pogum, da še bolj brutalno nastopa.

V prvih dneh stavke pristaniščnih delavcev, sta bila neki moški in ženska ubita, neko dete strašno ranjeno, mnogi so pa bili pretepeni v Puerta de Tierra, San Juan.

Delavci so zahtevali, da oblasti kaznujejo morilce. V odgovor so dobili, da je stavka pristaniščnih delavcev krivična.

Vsak človek z zdravo pametjo razume, kaj tak odgovor pomeni. Delavcem hočejo odvzeti pravico do štrajka. V očeh stupidnih uradnikov so delavci brezpravna parija, ki nima pravice do organizacije.

Razmeram na otoku lahko napravi konec edino ameriška vlada, da pove gospodom odločno, da je treba spoštovati v ustavi zajamčene pravice.

Ker niso policajev kaznovali, je policija štirinajst dni kasneje zopet napadla miren obhod poljedelskih štrajkarjev. Pri napadu je ubila enega človeka, več jih je ranila in aretirala.

Časniki so pod peto korporacij in zategadelj ne pišejo, da je treba kaznovati ljudi, ki teptajo zakone.

SENATORICA HELEN RING ROBINSON PRIPOROČA KONFISKACIJO IMETKA.

Washington, D. C. — Glavni stan sufražetk je izročil javnosti izjavo Helen Ring Robinsonove, državne senatorice v državi Colorado, ki se glasi:

„Prišla sem v Washington po osebnih opravkih, ampak sedaj hočem protestirati proti konkskripciji, preden bo prepozno.“

Žene na zapadu smo v skrbih radi priporočila vojnega departementa, ki sugestira, da naše fante poberejo v armado za to vojno.

Pripravljene smo jih dati, da; ampak nočemo videti da bodo mižani na mero evropskih rekrutov.

Preden odnehamo proti konkskripciji življenja, zahtevamo konkskripcijo imetka za to vojno.

Preje je treba popisati n. pr. nadmilijone Rockefellerja, preden popišete življenje fanta, ki je vse, kar ima. Zapad bo v opoziciji proti konkskripciji moč, dokler ne bo te konkskripcije spremljala konkskripcija bogastva.“

Nemci vsak dan 200.000 delavcev bolj tepeni.

150.000 Nemcev izgubljenih v treh dnevih največje bitke na svet. Sveže nemške armade vržene nazaj.

PRI ARRASU GRME TOPOVI.

Paris, 19. apr. — Nemci so danes vrgli 12 svežih divizij, (240.000 mož) proti Francosom med Soissonsom in Auberine, toda vsa ta sila je bila vržena nazaj s ogromnimi izgubami. Francozi so osvojili nove pozicije v Šampaniji in mesto Laon je pod ognjem francoskih topov. Na eni sami poziciji — gosd Aix de Bois — so Francozi ujeli 1500 mož in vpletili 160 strojnih pušk. Računa se, da so Nemci izgubili od pondeljka na tem delu fronte 150.000 mož ubitih, ranjenih in ujetih.

Berlin via London, 19. apr. — Generalni štab danes deloma priznava francoske uspehe in pravi, da se titanska bitka v Šampaniji še nadaljuje.

London, 19. apr. — Francozi so večerj napravili nove, večje in grde luknje na južnem koncu Hindenburgove linije. V svojem močnem navalu so vzeli nadaljnih šest važnih mest, pomandrali vse protinapade in dosegli so, da so Nemci prvič, odkar traja velika bitka na zapadu, začeli bežati v neredu in ostavljati za seboj velike zaloge važnega materiala. Od pondeljka jutro do srede večera so Francozi ujeli 17.000 Nemcev — več kot 5000 na dan — in vpletili so 75 topov, med katerimi je mnogo kanonov najtežjega Kruppovega kalibra.

Mesta, ki so jih okupirali Francozi večerj, so: Chivy, Chavonne, Ostel, Braye-en-Laonelles, Nanteuil-la-Fosse in Villy. Vrhutega so osvojili mostišče med Vailly in Coude.

Večerja bitka se je vrnila na dvajset milj dolgem pasu od Remsa do Auberive, torej na mestu, kjer so Francozi vodili nekaj dni svojo prvo večjo ofenzivo v septembru leta 1915. Takrat so Nemci ustavili Francoze na pogorju Meronvillers in njihova ofenziva je bila zdrobljena. Toda večerj jih Nemci niso ustavili; francoske čete so udarile na imenovano pogorje z neodoljivo silo in Nemci so morali zapustiti najmočnejšo pozicijo na dotičnem kosu fronte. Na fronti med Soissonsom in Remsom so Nemci prirejali protinapade z največjo besnostjo, toda francoske čete jih so razbile druzega za drugim; po cele divizije Nemcev se je vrglo v boj in med temi so bili najboljši nemški polki, kot je pruska straža in izbrani bavarske čete ali bilo je zastoj. Med Juvinicourtom in reko Aisne je nemško poveljništvo vrglo v o-genj 40.000 vojakov, toda protinapad je bil zdrobljen še preden so Nemci dosegli nove francoske pozicije. Istočno od Courcy so ruske čete, ki se bore v Franciji, okupirale važno pozicijo. Severno od Chavonne so bili Nemci tako tepeni, da so pobegnili v neredu in pustili za seboj cele kupe nedotaknjene municije. Kako Nemci v naglici krpaajo svoje razbite armade, spričuje dejstvo, da je med tristo ujetniki, ki so jih ujeli na enem mestu, zastopanih sedem nemških polkov. Grmenje velikih francoskih topov je bilo razločno slišati v Parizu, 65 milj daleč od Soissons.

Francoske armade so še dve milj oddaljene od Laona, ki je nemška baza na južnem koncu nove fronte. Medtem pa nadaljujejo angleške čete z bitko na severnem

Dalje na 3. str. 1. kol.

200.000 delavcev štrajka v Berlinu.

Črni dnevi prihajajo za Nemčijo. „Dajte nam kruha!“ vpijejo delavci pred cesarsko palačo v Berlinu. Nemiri v Sofiji in Carigradu.

MUNICIJSKI DELAVCI NA ŠTRAJKU.

Amsterdam, 19. apr. — Vest, ki prihajajo iz raznih nemških virov, govore o splošnem štrajku municijskih delavcev v Nemčiji. Delavsko gibanje na Nemškem se širi, ne pa pada, kakor javljajo uradno iz Berlina. Da je položaj resen do skrajnosti, dokazuje vest, da je državni kancelar Bethmann Hollweg odhiti iz Berlina h kajzerju v Hamburg, kjer zadnji ba je leži bolan.

Vsled znižanja hrane so začeli delavci stavkati na več krajih. Nemčije in štrajk se nadaljuje in obenem narašča. Mnogo tovarn počiva in po največjih vesteh je danes že 200.000 delavcev na štrajku. Ker je pa štrajk prišel v kritičnem trenutku, ko vodijo zavezniki na Francoskem veliko ofenzivo, je lahko sklepati, kakšna nevarnost preti nemški vladi, ako se ji ne posreči pomiriti delavcev.

Danes poročajo, da je položaj najslabši v Bremenu, v velikem industrijskem središču, kjer je tisoče delavcev na štrajku. Tam je prišlo do boja s policisti. Razen v Bremenu in Berlinu počivajo municijske tovarne tudi v Krefeldu in Iserlohn.

O položaju v Berlinu si vesti zelo nasprotujejo. Vsekakor je pa gotovo, da je stavka že v tiru in policijski kordon strajajo cesarski grad. „Vossische Zeitung“, je pisal večerj, da mora vlada povikati hrano kruha in krompirja in jamčiti za politične reforme v Prusiji, ako hoče potolažiti delavce. „Vorwaerts“ javlja, da splošna stavka ni samo demonstracija proti neznošenemu življenju stanju, temveč je tudi zahteva, da vlada ne sme več odlašati z notranjimi reformami; obenem je tu manifestacija za mir.

London, 19. apr. — Vest iz Nemčije spričujejo, da je nemško ljudstvo izgubilo vsako nado v zmago. Ne samo, da je nado nemške vlade, pridobiti novo Rusijo za separatni mir, padla v vojo, marveč v Nemčiji sami se pojavljajo razmere, kakršne so bile v Rusiji tik pred revolucijo. Kajzer leži bolan v Hamburgu. Obenem se je raznesla v Nemčiji novice, da pride milijon Amerikancev pomagat Angličem in Francozom na zapadno fronto.

London, 19. apr. — Brzojavna poročila od raznih strani soglašajo, da se vrše večji ali manjši nemiri v Berlinu, Sofiji in Carigradu. V turški prestolnici so bile velike demonstracije za mir in turške žene so preteple nekaj nemških častnikov, ki so napadli demonstrante.

Iz Amsterdam poročajo, da so v pondeljek odnevali klie „Doli z Vojno! Dajte nam kruha!“ okrog cesarske palače v Berlinu. Položaj v Nemčiji je vedno bolj ern. Neutralni diplomat, ki je prišel v Ženevo, pravi, da v šestih tednih bo v Nemčiji zmanjkalo pšenice in tedaj bo vlada zrela novi krizi v obraz.

Vesti iz Rima se glave, da so bili pred kratkim veliki izgredi v Sofiji. Bolgarske čete niso hotele streljati na izgrednike, ki so napadli kraljevo palačo, in poklicani so bili Nemci, ki so streljali na množice in ubili čez sto oseb, največ žensk in dece. V Bolgar-

(Dalje na 3. str. 1. kol.)

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Izida dnevno razen nedelj in praznikov.

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) in Kanada \$3 na leto, \$1.50 za pol leta in 75c za tri mesece; Chicago in inozemstvo \$4.50 na leto, \$2.25 za pol leta, \$1.13 za tri mesece.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovenic National Benefit Society.

Issued daily except Sunday and Holidays.

Owned by Slovenic National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$3 per year; Chicago and foreign countries, \$4.50 per year.

Address:

"PROSVETA"

2657 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

Telefon Lawndale 4635.

Datum v oklepaju n. pr. (Marca 31-17) poleg vsakega imena in na dnu pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Ponovite jo pravčasno, da se vam ne ustavi list.

Svobodščine morajo biti nedotakljive.

V kongresu debatirajo, da li je potrebno ali ni potrebno, da dobi ameriško časopisje nagobčnik. Svoboda tiska v Združenih državah je ena najdragocenejših svetinj ameriškega ljudstva, in če avtorji cenzurne predloge menijo, da je največji kos patriotizma v šikaniranju časopisja, se grdo motijo.

Nekateri vladni uradniki so že sami prišli do prepričanja, da je zdrava kritika vojne uprave potrebna in da časopisje vrši veliko patrijotično nalogo, ne pa škodo. Če razkrije kakšen graft ali korupcijo v militaristični administraciji. Grafterji bi seveda radi videli najostrejšo cenzuro, kajti oni vedno operirajo v temi, toda hočejo li merodajni faktorji napraviti vtisk, da se vojna vodi v interesu grafterjev?

Ako se hoče vojna uprava vlade iznebiti pijavk, ki služijo najprvo svojemu žepu in potem še le splošnosti, tedaj je dolžnost kongresa, da opusti vsak poskus cenzure. Zaupanje ljudstva napram vojni upravi zavisi od zaupanja uprave napram ljudstvu.

Prva znamenja.

Marsikateremu ameriškega kapitalistu je že zdaj žal, da se je navduševal za vojno, misleč, da bo vojna služila le njegovi močnji, ki je vedno brez dna.

Legislatura v Wisconsinu je sprejela resolucijo, ki pozivlja kongres, da mora uvesti konskripcijo profita. Kdor ima več dohodkov in več premoženja, toliko več mora dati za vojno. Premogarji v Pennsylvaniji, W. Virginiji, Ohiju in Illionisu so dobili 20 odstotno povznanje plače. Mogočni mesarski kralji v Chicagu so ponudili vladi svoje klavnice.

Najlepše pa je, kar je včeraj pisal v uredniškem članku "Chicago Daily Journal", nastarejši čikaški dnevnik, ki je doslej ognjevit zagovarjal kapitalistične interese. Piše namreč:

"Kdorkoli bo zdaj poskusil obogatiti na račun ameriškega ljudstva ali ameriške vlade, mu ne bo šlo, kajti v tem času to ni več profitonosno. Dnevi, ko so takšni 'patrijotje' delali svoj denarni kup s prodajanjem najslabšega blaga po dvojni in prvega razreda ceni, so minuli. Sedanja vojna je bila imenitna šola za Evropo in Američani so lahko videli, kako je treba prijeti oderube za goitanec. Lastnik podjetja, ki noče delati za deželo z zmernim dobičkom, bo doživel presenečenje, da bo vlada zasagala njegovo imetje in ga izročila upravi ljudstva.

Za finančne in industrijalne monarhe, carje pšenice, jeklarake in oljne carje je prišla ura, da slede ruskemu carju in abdicirajo. Njihova avtokratična vlada gre h koncu."

Nikdar ni bilo še kaj takega čitati v tem listu, in če ni to karakteristično znamenje novega časa, potem smo res slepi.

Da, da, tudi denarnemu carizmu v Ameriki se tresejo visoki troni in tudi za Ameriko prihaja nova doba.

Krasno priznanje!

Nemški grof Reventlov piše v "Tages Zeitung," kakor poročajo iz Amsterdamu, sledeče: "Mi smo že davno prepričani, da nemška zmaga in nemška monarhija sta vzajemno odvisni druga od druge. Brez nemške zmage bo nemška monarhija prenehala."

Hail Columbia! — Kar že davno ve ves svet izven Nemčije, je zdaj priznal tudi visokorodni grof naravnost v Nemčiji. Brez nemške zmage, to se pravi brez zmagovitega militarizma v Prusiji je kajzer obsojen na kidanje snega, kakor Nikolaj Romanov. In kje je upanje na nemško zmago? Ali kdo na svetu izven Nemčije še veruje v nemško zmago? Kdor gleda dlje od svojega nosu, ne! In zdaj je v Berlinu generalni štrajk; nemško delavstvo se dviga. Omprej, tembolj. Doli s kajzerizmom!

LAYING MINES TO PROTECT HARBOR— MAP OF SEA DEFENSE AREAS

Photo by American Press Association.

Zgoraj: Pokladanje min v obrambo ameriškega pristanišča. Spodaj: mapa defenzivnih točk na ameriškem obrežju. Debele poteze značijo večja pristanišča Združenih držav, ki so zavarošana proti napadom z morake strani.

DOPISI.

Lorain, O. — Članice dr. "Zavedne Slovenke" št. 104 S. N. P. Jednote odločno protestiramo proti nesramnemu napadu, kateri bil priobčen v nekem slovenskem listu, katerega ime ni vredno nositi. In sicer je bil to list Ave Marija, najbolj katoliški list v Ameriki. V omenjenem listu je bilo z velikimi črkami zapisano: Dopisnice rdeče liste v Lorain, O. Nepodpisani pisec se zaletuje v dopisnico, katera je samo parkrat napisala nekaj v list "Prosveta" in to je se tikalo samo društva. Noben pameten človek, kateri je omenjeno čital, se ni mogel nad tem spodtikati, ali v listu A. M. je bilo čitati, da je bilo tako ostudno pisano, da mora vsaka poštna žena zarudeti, samo če ališ kaj takega. Oj strah in groza! Pomislite, a par nedolžni in šaljivimi besedami, pri katerih se ni mislilo nič hudega ali grešnega, in kar je gotovo že davno pozabljeno (ker je bilo pisano že pred par meseci), se noben sedemletni otrok ni mogel pohujšati. Ako pa se je pohujšal oni dopisnik brez podpisa, pa prav mu bodi, zakaj pa vtika nos v liste, kateri so po njegovi sodbi sploh prepovedani.

Nadalje nas zasramuje s "pfuj in sramota za ženske, katere so pri takem društvu in jednoti, katera nosi tako sramotno barvo!" Oj groza! rdečo barvo, katera po njegovi pameti znači največje grehe. S. N. P. Jednota ni še nikdar učila kaj takega, kar predbaca vsi dopisniki v listu A. M., namreč, da uči eleganski zakon in kako zabranjevati materinstvo, ker to je stvar vsakega posameznika. Tega ne more pri nobeni Jednoti nikdo ukazovati in tudi ne prepričati. Ako omenjeni "gospod" dopisnik misli, da so samo pri katoliških društvih dobre in krepke žene, se pa zelo, zelo moti. Sramuje naj se s takimi napadi hoditi nad pošteno žensko društvo, katero pusti vsakoga pri miru.

Pozabil je že gotovo na besede vzvišenega učenika: "Mir vam bodi!" katere besede so pa v rednem času prišle že ob vso veljavo in to najbolj pri onih, kateri se štejejo za njegove namestnike.

Vračamo pa mu nazaj besede: "Pfuj in sramota." Me se lepo zahvalimo zanj; le njemu naj ostanejo. Naš namen ni bil se oglašiti nazaj, ker pregovor pravi, da kdor molči, ta največ pove. Vsak pa, kdor je čital oni nesram-

ni napad brez podpisa, je rekel, da ne smemo molčati. Naše društvo šteje 40 članic, in po njegovem mnenju, smo vse ničvredne. On dobro ve, (kar pa noče priznati), da pri nobenem društvu, pa najbode belo ali rdeče, niso vsi člani dobri in tudi ne vsi slabi. Gospoda urednika A. M. pa opozarjamo, da prihodnjik, kadar mišli še kaj takega priobčiti, naj preči sedemkrat dobro premisli, ker roka pravice in postave tudi njega lahko doseže.

Sklenjeno in spisano na seji društva "Zavedne Slovenke" št. 104. S. N. P. Jednote, dne 9. aprila 1917.

Collinwood, O. — Pretečeno soboto je priredilo društvo "V Boj", št. 53 S. N. P. J. v Kunčičevi dvorani zabaven večer. Udeležilo se ga je občinstvo v tako obilnem številu, da je bila dvorana nabito polna, skorajno je precej prostorna. Vsak delavec, kateri med tednom trdo dela, se rad v nedeljo malo razvedri in zabava. Iz tega sem sklepal, kako potrebni smo "Narodnega doma." Koliko časa bomo še čakali na vresničenje istega?

Tukajšnji "dušni pastir" je že prej velikokrat opomnil, da letos pa lahko več darujemo njemu za "piruho", ker boljše delamo kot prejšnja leta. Toda pozabil je povedati, da gospodje kapitalisti tako modro skrbijo za nas, da se nobenemu delavcu ni treba bati tatov, da bi ga okradli. Na velikonočno nedeljo je ravno ta "dušni pastir" na prižnici tako gmel, da sem že mislil, da bode oni, kateri je ravnokar od smrti vstal, zbežal iz cerkve akoravno je — leser. Zaganjal se je mož v že na tem svetu ferdamane (seveda, ker so obsojeni svojo celo življenje trdo delati) socialiste.

Sedaj je tukajšnja cerkev postala tudi nekaka "družbena agencija" česar niso mogli opraviti pri raznih slovenskih časnikih, so se poslužili cerkve. Neka tukajšnja družba bi rada dobila precejšnjo število cenih delavcev, in ker jih ne more kar tako iz klična sneti, se je poslužila našega "gospoda", da on zanjo agitira, ker dobro ve, da imajo "gospod" precej vpliva nad nekaterimi varnimi in nezavednimi delavci. Tako je začel dušni pastir nabirati delavce za omenjeno družbo. Ker pa možak dobro ve, da med pridigo najbolje opravi, je začel kar v cerkvi hvaliti, kako dobro da se pri onej "kompaniji" zaslužijo, in da naj vsi gredo tja delati. Opa

je sedaj povišala plačo za dva centa in pol. Jaz prav nič ne rečem k temu. Kdor bode šel, bode že videl, kake razmere vladajo pri dotični družbi. Kdor se hoče natančno prepričati, naj raje vpraša stare delavce, kateri že več let delajo tam, in povedali mu bodo natančno, kako se zaslužijo. Prihodnje nedelje bodo "gospod" menda zopet agitirali za ono družbo. Ne vem kaj bodo rekli njegovi verniki, ko bodo izpregledali, ker je njih dušni pastir porabil hišo božjo v "kompanijsko agencijo".

Naročnik.

Youngstown, O. — Kar se tiče delavskih razmer, bi bile tukaj še precej dobre, ko bi ne bile življenjske potrebe tako drage. Tako pa kaj pomaga delavcu, ako se mu plača poviša, ker se pa živčev za dvakrat toliko tudi? S prvim majem bomo menda dobili za deset odstotkov povišano plačo, toda kaj je to, ker se je pa živčev na ta račun že podražil. Tako, da kakor se eden hoče obrniti, nima nikjer nič, seveda ubogi delavec, ker kapitalisti se itak nič ne briga, ker mu vedno leti v nikdar polni žep. Delavcu pa ne preostaja drugega kot garati in delati, dokler ti moči dopuščajo, in ko si oslavljen, se pa pogleda noheden onih, za katere si prej delal in jim množil bogastvo.

Pred kratkim je umrl tukaj rojak Jakob Žitnik in v bližnjem mestu Warren, O. Frank Gorenc. Nobeden teh dveh rojakov ni bil pri kakem društvu. Prvega so pokopali njegovi sorodniki in drugi je bil menda pokopan na mestne stroške. Žalostno je to, da se človek toliko spozabi, da ne more imeti kakšnega podpornega društva, ker jih imamo vse polno v tukajšnji okolici. Rojaki, pozivljvam vas, da pristopite kateri se niste pri nobenem podpornem društvu, ker ne veste ne dneva, ne ure nesreče, kedaj vas doleti, da boste preskrbljeni za vsak slučaj. Dokler ste zdravi in lahko delate, boste že utrpeli one cente vsaki mesec, da plačate assessment. Gotovo je v tej draginji trda za donar, toda pomislite se mora, kako bi bilo, ko bi zbolel ali sploh kakta nesreča doletela in bi ne imel denarja. Tako si pa vsaj preskrbite za vsak slučaj. Pristopajte v podporno društvo in nikdar se ne bodete kesali.

V kratkem se bode začel zidati v 5 milj oddaljenem mestu Girard, O. "Slovenski dom", ki bo ena najlepših stavb v mestu in ponos vsem Slovincem v mestu in okolici. Vsa čast in hvala Slovincem,

da so bili toliko požrtvovalni in pomagali, da se bode začel dom zidati. Vsak rojak v oddaljenosti 75 milj lahko kupi še deželo, ako jo hoče. Vsaka delnica stane \$100 in se lahko plačuje na mesečne obroke ali pa takoj. Kdo jo takoj plača, mu tečejo obresti že z istim dnevom, ko vplača celo vsoto. Ako hoče kdo bolj natančnega pojasnila, naj se obrne na

Anton Kikel, predsednik "Slovenskega doma", 1116 Franklin Ave., Youngstown, Ohio.

Youngstown, O. — Naznanja v vsem tukajšnjim rojakom, kakor tudi v bližnji okolici, da tukajšnji socialistični klubi proslavljajo prvi maj v Marrelville, blizu sloj, pokopališča, kamor se vrši izlet. Začetek že dopoldan.

Na veseljenem prostoru bo več govorov v slovenskem in hrvaškem jeziku. — Zvečer ples in predstava "Padec ruskega carizma" v Sl. Izobraževalnem domu v Franklinu.

Uljudno vabimo vse sodruge in sploh vse rojake, da se te proslave prvega majnika v obilnem številu vdeležijo, ker je to praznik proletarijata, praznik zavednega delavstva.

20-21. Odbor.

Razno.

JEKLENA SETEV OKOLI VERDUNA.

Velika množina jeklenih izstrelkov, katere so porabili Nemci, ko so napadali Verdun, in ravno tako Francozi, ki so ga branili je vzpodbudila nekoga sodelavca švedskega "Industrietidningen Norden" za jako znamenita preračunjevanja, koliko in za kako vrednost sta obe stranki porabili jekla v 30 tedenski vojni za Verdun. Na podlagi izjav glede topniških izstrelkov, katere so porabili za posest trdnjave Verdun je preračunal množino jekla, katere mora pokrivati bojno polje okoli Verduna. Večkrat se je dogodilo, da sta obe stranki v enem dnevu izstrelili nad en milijon izstrelkov, povprečno so jih pa gotovo več porabili vendar se vzame en milijon izstrelkov za okroglo število pri drugih računih. Ako se vzame da je povprečna teža vsake krogle 45 kg. znaša skupna teža vsega jekla, kateri je bil v 30 tedenskem boju izstreljen in kateri sedaj pokriva bojno polje okoli Verduna 1.350.000 ton. Za prevoz vsega tega jekla bi rabili nič manj kot 135.000 železnih vozov. Ker se ne da to bojno polje natančno določiti, se vzame približna mera 260 štirjaskih km. Valed prejšnjega preračuna se razvidi da pokriva 50 ton jekla en hektar. Ako se vzame povprečna cena 75 fr. za tono jekla, tedaj je vredno jeklo 3750 fr., katere pokriva en hektar.

Ker je švedski pisatelj vzel jako majhne številke, sklepajo, da bode ta žetev okoli Verduna presegala vse druge žetve, kar se tiče vrednosti, ki se vrše letos mladimi. Seveda vprašanje je, kdo bode tam žel in žetev pospravil. Toda najenostavnejši odgovor na vprašanje je, da je žetev se pospravljena, spravili so jo — kapitalisti.

ZAPLEMBE PREMOŽENJA RUSKEGA CARJA

Kakor je že bilo poročano, je odznanja provizorična višja zaplenila vsa posestva ruskega carja. To predlogo je stavil socialist Čeban na nekem zborovanju v krasni palači, katero so imeli monarhi kadetje in kjer je bilo že jako veliko aristokratskih plesov.

Ravnatoko je provizorična višja da obelodanila listo, koliko je car vsako leto porabil denarja iz državnih blagajne za svoje potrebe, katere niso bila niti edenkrat prečita v dumi. Ti stroški so znašali letno približno na \$20.000.000. Pod različnimi postavki so najbolj znameniti sledeči: \$600.000 za avtomobile in za carskega maršala, \$250.000 za lovsko veselje, \$1.000.000 za dvorne ceremonije in \$1.000.000 za hitne potrebe v Cesarskem selu.

Ker je že stara navada, da si razni ljudje privadevajo napajala, da se stem lažje odtegnejo ki pravice, je sklenila provizorična vlada, da se objavi vse delavski in vojaški voditelje s pravimi imenom, da se na ta način lažje pride na sled različnim izvajalcem, ako so se mogoče pojavili med ljudstvom z namenom povzročiti nemire in protirevolucije.

